

Bindingsværkhuse

Bindingsværk er en byggeteknik, der her i landet har været brugt siden oldtiden. Som følge af de mange brande, som har hærget købstæderne gennem tiden, stammer de fleste bindingsværkhuse fra 1800-tallet. Et bindingsværkshus har et skelet af træ, som bærer husets tag og holder på væggene.

Omkring 1870 ophørte brugen af bindingsværk til fordel for traditionelt murværk, og de fleste bindingsværkshuses facader blev efterhånden ombygget til fuldmuret murværk. Dels var bindingsværk ikke længere moderne, dels var det i mange købstæder blevet forbudt at bygge facaderne i bindingsværk pga. brandfaren. Der findes derfor ikke mange byhuse med synligt bindingsværk mod gaden.

Kendetegn

Bindingsværk er en gammel måde at "binde" tømmer sammen på. Bindingsværk var datidens elementbyggeri, hvor bjælker og stolper gav et fagdelt modulsystem. Bindingsværkkonstruktionen var meget fleksibel, og kunne nemt anvendes til tilbygninger uden at ændre husets karakter nævneværdigt. Tømmeret kunne genanvendes og nogle gange kunne et helt hus blive flyttet fra et sted til et andet. På det tidlige bindingsværk er loftsbjælkerne stukket gennem facadestolperne under tagremmen. Omkring 1800 blev loftsbjælkerne flyttet op over tagremmen. Dette gav større loftshøjde, og konstruktionen blev mere stabil.

Bindingsværkets felter er fyldt ud med pudset murværk kaldet tavl. Det opmalede bindingsværk, som i dag ses mange steder, skyldes sandsynligvis en senere påvirkning fra nationalromantikken, hvor bindingsværk blev velanset igen, og derfor gerne måtte være synligt. Tagformen er typisk et saddeltag med et lille tagudhæng og næsten altid med røde vingetegl, da stråtag er forbudt i købstæderne.

Vinduerne er typisk torammede med småsprossede ruder eller evt. en eller to vandrette sprosser. Rudeformatet kan både være lavformat eller mere kvadratisk. De fleste hoveddøre har oprindeligt været fyldingsdøre, ofte tofløjede med fint dekorerede fyldinger og nogle gange med udskæringer. Vinduer og døre er som regel malet i mørke farver i kontrast til den hvide kalk.

Længehus i bindingsværk og med stråtag

De fleste bindingsværkshuse er enkle og anonyme at se på, og er som sådan ikke en arkitektonisk stilart, men snarere et konstruktionsprincip.

Anbefalinger

Ved reparation eller udskiftning af bindingsværkstømmeret er det bedst at anvende samme træsort som det oprindelige bindingsværk. Konstruktionen skal også bevares for at sikre husets stabilitet. Alternativt skal murværket sikres på anden måde.

Det er vigtigt at bevare de regionale forskelle i bindingsværkshusenes arkitektur - fx det overkalkede bindingsværk - således at disse forskelle ikke udviskes.